

1. Schubert Ernő: Önarckép

SCHUBERT ERNŐ (1903-1960)

Leány napraforgóval | *Girl with Sunflower, 1928-1932*

Olaj, vászon | Oil on canvas, 60,5 x 61,3 cm
Jelzés nélkül | Not signed

Kezdő ár | Starting price: 2 000 000 Ft / 5 714 EUR
Becsérték: 3 000 000 – 5 000 000 Ft
Estimate: 8 571 – 14 286 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:
| Tamas Galeria, 1932

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA | EXHIBITED AND REPRODUCED:
| Emlékezés Schubert Ernőre (1903-1960).
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1978 (címlapon és 8. tétel)

Schubert Ernő eredetileg Réti István növendéke volt a Képzőművészeti Főiskolán, majd 1926-ban átment Csók István osztályába. Akkoriban Csókhoz vagy Vaszaryhoz kerültek azok a diákok, akiknek nem felelt meg az intézmény konzervatív légköre, valamint az uralkodó stílus, a műcsarnoki akadémizmus korszerűtlensége. Csók és Vaszary képviselték a progresszív szellemet, felhívták a fiatalok figyelmét a nyugati, elsősorban francia művészeti jelenségekre, és segítettek nekik tájékozódni közöttük. Nem utolsósorban pedig, hagyták, hogy a tanítványok szabadon alkothassanak. Mindezt sokan nem nézték jó szemmel.

Csók osztályában találkozott és barátkozott össze Schubert Kepes Györggyel, Korniss Dezsővel és Trauner Sándorral – együtt egy saját művészeti program kidolgozásába kezdtek. A négy fiatal művészhez csatlakozott később Hegedűs Béla, Vajda Lajos és Veszelszky Béla. A festőket önálló művészetszemléletük és hasonló világnézetük kötötte össze. Eljártak a Mentor könyvesboltba, olvasták Kassák lapjait, valamint megismerkedtek az orosz avantgárral. Így merült fel, hogy a francia és orosz avantgárd művészet eredményeit szintetizálják a közép-európaiéval és saját tapasztalataikkal, élményeikkel. Tevékenységüket „konstruktív-

szürrealizmus”-nak nevezték el, amelyben ötvözték az elvont plasztikai képépítés gyakorlatát a szürrealista technikával. Művészi kísérleteik elsősorban a műtermük falain belül zajlottak, de 1928-tól lehetőségük volt több nyilvános bemutatkozásra is.

Az első ilyen Schubert és Trauner Mentorban rendezett szereplése volt, ezt követte a főiskolai növendékek munkáit bemutató műcsarnoki kiállítás,¹ majd 1928 decemberében a KUT tagjaival való tárlat, amelyről Kassák írt méltató szavakat frissen megjelenő folyóiratában.² Ezután kerültek Schuberték szorosabb kapcsolatba a

2. Egon Schiele: Napraforgók, 1908

Munka-körrel, részt vettek a szavalóestéken, vitakörökben, rajzokat készítettek Kassák lapjába. Azonban művészetükre nem volt igazi befolyással Kassák tevékenysége, sőt, a különbségek és feszültségek igen hamar jelentkeztek, amelynek viharos szakítás lett a vége. Az 1930. márciusi *Új Progresszív Művészek* című kiállítást, ahol a fiatalok (további művészekkel kiegészülve) immáron egységes csoportként tűntek fel, Kassák már nyilvánosan nem méltatta, a csoport tagjainak nagy része pedig fél év múlva már külföldön tartózkodott.³

Egyedül Schubert Ernő nem hagyta el az országot, ő maradt a Munka-körben. Első önálló kiállít-

tására 1932-ben került sor a Tamás Galériában, ahol addigi, konstruktív-szurrealista szellemben készült művei voltak láthatóak, köztük a mostani aukción feltűnő festményével. A *Leány napraforgóval* egyszerre lehetne csendélet-, interieur- és tájkép is, amelyet Schubert a különböző síkok összemontírozásával, valamint a fény-árnyék kontraszt játékaival és a színek ötletes használatával, elhelyezésével ér el. A háttérben egy udvarrészlet látható egyszerű geometrikus síkidomokra bontva, ahol az ég, valamint a házfal világosabb és sötétebb szürkéje megismétlődik a kép közép- és előterében, immáron konkrét árnyékként funkcionálva. Míg az udvar és a leg-

hátsó ház tetelének világossárgás színe, amely a szíkontraszt miatt a napfény hatását kelti, folytatódik a belső térben és a női alakon, utóbbinál már a bőr színét jelölve. A szűkszavú, puritán megformálást, építmenyes szerkesztést Schubert dekoratív vonalkezeléssel (váza, virág, női alak), a konkrét környezetre utaló motívumokkal párosítja (asztal, váza, kerítés).

Schubert a harmincas évek derekától egyre kevesebbet festett, és inkább textil-, bútortervezéssel és lakberendezéssel foglalkozott. 1948 és 1952 között az Iparművészeti Főiskola rektora, majd haláláig tanára volt.

FÖLDES LÉNA

¹ A kiállítás apropóján egy főiskolai tanár feljelentette őket, amely folytán „biztonság járta és vizsgálta végig Csók, Glatz, Vaszary osztályait, hogy igaz-e a vád, miszerint náluk még a festőmesterség alapjait sem lehet elsajátítani, mert ott a legdestruktívabb oktatás folyik” – írta az esetről Farkas Zoltán a Nyugatban. (ld. Farkas Zoltán: Visszafelé megyünk. In: *Nyugat* 1929/15.). A vizsgálat lezárultával Csókot és Vaszaryt eltávolították a katedrálról, a nem-végzetek közül pedig Hegedűs Béla és Vajda Lajos otthagyták a főiskolát.

² Kassák Lajos: A KUT fiataljai. In: *Munka* 1930/12., 382.

³ Kepes Berlinbe, Trauner, Korniss, Hegedűs és Vajda Párizsba mentek, míg Veszelcsky rövid időre Bécsbe, majd ugyancsak Berlinbe költözött.